

The Dual Nature of the Seder

Rabbi Jared Anstandig

1. Mishna Pesachim 10:5

רָבֵן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר, כָּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֱלוֹ בְּפִסְחָא, לֹא יֵצֵא יְדֵי חוּבְתוֹ, וְאֵלּוּ הֵן, פִּסְחָא, מַצָּה, וּמְרוֹר. פִּסְחָא, עַל שׁוּם שְׁפִסְפָּה הַמְקוּם עַל פְּתֵי אַבוּתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. מַצָּה, עַל שׁוּם שְׁנַגְאָלוֹ אַבוּתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. מְרוֹר, עַל שׁוּם שְׁמֵרְרוּ הַמִּצְרַיִם אֶת חַיֵּי אַבוּתֵינוּ בְּמִצְרַיִם.
בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיֵּב אָדָם לְרַאוֹת אֶת עֲצֻמוֹ כְּאֵלּוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם, שְׁנַאֲמַר וְהִגִּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, בְּעֵבוֹר זֶה עָשָׂה ה' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם...

Rabban Gamaliel used to say: whoever does not make mention of these three things on Pesah does not fulfill his duty. And these are they: the pesah, matzah, and bitter herbs. The pesah because the Omnipresent passed over the houses of our fathers in Egypt. The matzah because our fathers were redeemed from Egypt. The bitter herb because the Egyptians embittered the lives of our fathers in Egypt.

In every generation one is obligated to regard himself as though he personally had gone forth from Egypt, because it is said, "And you shall tell your son on that day, saying: 'It is because of that which the Lord did for me when I came forth out of Egypt'".

2. Maimonides Laws of Chametz and Matzcha 7:6

כָּל מִי שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֱלוֹ בְּלַיִל חֲמֻשָּׁה עֶשֶׂר לֹא יֵצֵא יְדֵי חוּבְתוֹ וְאֵלּוּ הֵן. פִּסְחָא מַצָּה וּמְרוֹר. פִּסְחָא עַל שׁוּם שְׁפִסְפָּה הַמְקוּם עַל פְּתֵי אַבוּתֵינוּ בְּמִצְרַיִם שְׁנַאֲמַר וְאָמַרְתֶּם זָבַח פִּסְחָא הוּא לֵה' וְגו'. מְרוֹר עַל שׁוּם שְׁמֵרְרוּ הַמִּצְרַיִים אֶת חַיֵּי אַבוּתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. מַצָּה עַל שׁוּם שְׁנַגְאָלוֹ. וְדְבָרִים הָאֵלּוּ כִּלְוֹן נִקְרְאוּ הַגִּדָּה:
בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיֵּב אָדָם לְרַאוֹת אֶת עֲצֻמוֹ כְּאֵלּוּ הוּא בְּעֲצֻמוֹ יֵצֵא עִתָּהּ מִשְׁעֶבֶד מִצְרַיִם שְׁנַאֲמַר וְאוֹתֵנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם" וְגו'.
וְעַל דְּבַר זֶה צְוָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹרָה וְזִכְרָתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ כְּלוֹמַר כְּאֵלּוּ אִתָּהּ בְּעֲצֻמָּה הָיִיתָ עֶבֶד וְיֵצֵאתָ לְחֵירוֹת וְנִפְדִּיתָ:

Anyone who has not said these three things on the night of the fifteenth has not fulfilled his obligation, and these are them: The Passover sacrifice; matsa; and marror. The Passover sacrifice for the sake of (to commemorate) that the Omnipresent passed over the homes of our ancestors in Egypt; as it is stated ([Exodus 12:27](#)), "And you shall say, 'It is the Passover sacrifice to the Lord, etc.'" Bitter herbs [to commemorate] that the Egyptians embittered the lives of our ancestors in Egypt. Matsa [to commemorate] that they were delivered. And these thing are called Haggadah (Recounting).

In every generation, one must show himself as if he personally had come out from the subjugation of Egypt; as it is stated ([Deuteronomy 6:23](#)), "And He took us out from there, etc." And regarding this, the Holy One, blessed be He, commanded in the Torah ([Deut. 5:15](#), 15:15, 24:22), "Remember that you were a slave" - meaning to say, as if you yourself had been a slave, came out to freedom, and were redeemed.

פסח

3. Exodus 12

(יב) וְעִבְרָתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלַיִלָה הַזֶּה וְהִכִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעֲשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי ה'. (יג) וְהָיָה הַדָּם לָכֶם לְאֹת עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר אִתְּם שֶׁם וְרֵאִיתִי אֶת הַדָּם וּפְסַחְתִּי עֲלֵכֶם וְלֹא יְהִיָּה בְכֶם נֶגֶף לְמִשְׁחִית בְּהַכְתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם.

(12) And I will pass through the land of Egypt on that night, and I will kill every firstborn in the land of Egypt from man to beast, and against all the gods of Egypt I will execute judgments, I am Hashem. (13) And the blood will be a sign for you on the houses where you are, and when I see the blood I will pass over you, and no plague will come upon you to destroy you, when I strike the land of Egypt.

4. Rashi Exodus 12:6

ולא היו בידן מצות להתעסק בהן כדי שיגאלו שנאמר ואת ער' ועריה (יחזקאל ט"ז:ז'), ונתן להם שתי מצות דם פסח ודם מילה, שמלו באותו הלילה שנאמר מתבוססת בדמיך (יחזקאל ט"ז:ו'), בשני דמים, ואומר גם את בדם בריתך שלחתי אסיריך מבור (זכריה ט"ז:א), ושהיו שטופין בעבודה זרה, אמר להם משכו ידיכם מעבודה זרה, וקחו לכם צאן של מצוה. They, however, possessed no divine commands in which to engage in order that they should merit to be redeemed... He therefore gave them two commands, relating respectively to the blood of the paschal-lamb and the blood of the circumcision... they were sunk in idolatry and had no merit gained by the practice of a divine command, He said unto them withdraw your hands from idols; and take unto yourselves a lamb" to fulfil a divine command.

5. Rabbi Dovid Tzvi Hoffman Exodus 12:13

הפסח צריך להיות כמו קרבן תודה, במיוחד בשביל ההצלה מן המוות במכת בכורות, וכאמור במפורש בפסוק כ"ז, ומכיוון שבמצרים היה מת בכל בית ובית – "כי אין בית אשר אין שם מת" צריך היה להיות פסח בכל בית ובית – "שה לבית". ועוד, שלא כמו בפסח שצריך יהיה להביא בעתיד – אות תודה על ההצלה במצרים, הרי הפסח שזבחו במצרים היה גם קרבן שלמים וגם קרבן תפילה למען השיג את הישועה, ומשום כך נצטוו לזבחו "בין הערביים" – לפני בוא מכת בכורות. The Passover offering needs to be like a Thanksgiving offering, specifically for being saved from death in the Death of the First Born, since in Egypt there was a death in every household, therefore there needed to be a Passover offering for every household. And, furthermore, it's not like the future Passover offerings – which are a Thanksgiving for being saved from Egypt – The Pascal offering in Egypt was also a prayer that they should achieve salvation, and that's why it was offered at dusk, before the coming of the Plague of the First Born.

מצה

6. Deuteronomy 16:3

לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות להם עני פי בהפזון יצאת מארץ מצרים למען תזכר את יום יצאתך מארץ מצרים כל ימי חייך.

You shall eat no leavened bread with it. You shall eat unleavened bread with it seven days, even the bread of affliction; for you came forth out of the land of Egypt in haste: that you may remember the day when you came forth out of the land of Egypt all the days of your life.

7. Rashi 16:3

להם עוני – להם שמזכיר את העני שנתענו במצרים

The bread that calls to mind the affliction to which they were subjected in Egypt

ואני נפלאתי על זה שכתב לטבול המצה בחרוסת ולא ראיתי ולא שמעתי מנהג זה מעולם, וכי אפשר לומר כן והלא המצה צריכה היסבה זכר לחירות וחרוסת זכר לטיט ולשיעבוד והיאך יתחברו החירות והשיעבוד זה עם זה שזה סותר את זה, ועוד דתנן הביאו לפניו מטבל בחזרת עד שמגיע לפרפרת הפת וכו' הרי לך הטיבול בחזרת היה ולא במצה.

And I am amazed at that idea of dipping the Matza in the charoset. I have never seen this or ever heard such a practice. And, is it possible to do that? Because Matza requires reclining, as it is a memory for freedom, and the charoset is to remind us of the mortar and slavery, and how could you combine freedom and slavery, since they would cancel each other out.

8. Haggadah

מצה זו שאנו אוכלים, על שום מה? על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך המלכים, הקדוש ברוך הוא, וגאלם, שנאמר: ויאפו את-הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות, כי לא חמץ, כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה, וגם צדה לא עשו להם.

This matza that we are eating, for the sake of what [is it]? For the sake [to commemorate] that our ancestors' dough was not yet able to rise, before the King of the kings of kings, the Holy One, blessed be He, revealed [Himself] to them and redeemed them, as it is stated ([Exodus 12:39](#)); "And they baked the dough which they brought out of Egypt into matza cakes, since it did not rise; because they were expelled from Egypt, and could not tarry, neither had they made for themselves provisions."

9. Sifte Chachamim Exodus 16:3

שבשעה קלה נגאלו כולם, שהרי לא הספיקו בצקם להחמיץ

For in a brief moment they were all redeemed — their dough did not even have time to rise

מרור

10. Haggadah

מרור זה שאנו אוכלים, על שום מה? על שום שמררו המצרים את-חיי אבותינו במצרים, שנאמר: וימררו את חיייהם בעבדה קשה, בחמר ובלבנים ובכל-עבדה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך.

This marmor [bitter greens] that we are eating, for the sake of what [is it]? For the sake [to commemorate] that the Egyptians embittered the lives of our ancestors in Egypt, as it is stated ([Exodus 1:14](#)); "And they made their lives bitter with hard service, in mortar and in brick, and in all manner of service in the field; in all their service, wherein they made them serve with rigor."

11. Or HaChayim Exodus 12:8

לפי פשט הכתוב לפי מה שראינו שאמר ה' שצריך צלי אש ושיהיה שלם כו' זה יגיד שדעת עליון הוא להראות בחינה הגדולה והחירות ואין רשות אחרים עליהם, ולפי זה גם המרורים שיצו ה' הוא לצד כי כן דרך אוכלי צלי לאכול עמו דבר חד כי בזה יערב לחיך האוכל ויאכל בכל אות נפשו.

The plain meaning of the verse seems to be that the roasting of the lamb whole is a symbol of freedom. Freedom means wholeness. The requirement to eat bitter herbs with it is natural; Egyptians used to eat roast meat with something pungent as this enhanced the taste of the meat and enabled the person who ate it to thoroughly enjoy his meal.

י"ב

12. Mishna Pesachim 10:1

עָרְבֵי פְסָחִים סְמוּדָה לְמִנְחָה, לֹא יֹאכֵל אָדָם עַד שְׁתַּחֲשֹׁף. וְאֶפְלוּ עָנִי שְׁבִישָׁרְאֵל לֹא יֹאכֵל עַד שְׁיִסֵּב. וְלֹא יִפְחָתוּ לוֹ מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן, וְאֶפְלוּ מִן הַתְּמָחוּי:

On the eve of Pesah close to minchah one may not eat until nightfall. Even the poorest person in Israel must not eat [on the night of Pesah] until he reclines. And they should give him not less than four cups [of wine], and even from the charity plate.

13. Bereshit Rabbi 88:5

אָמַר רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַבִּי בְּנֵיהּ פְּנִיָּה פְּנִיָּה אַרְבַּע גְּאָלוֹת שְׁנֵאמְרוּ בְּמִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי, וְהַצֵּלְתִּי, וְגָאַלְתִּי, וְלָקַחְתִּי.
Rav Huna says in the name of Rabbi Benaya: [The four cups] correspond to the four languages of redemption in Egypt, “I will take them out,” “I will save them,” “I will redeem them,” “I will take them”

14. Pesachim 108b

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר צָרִיךְ שִׁיהָא בּו טַעַם וּמְרָאָה יַיִן
Rabbi Yehuda says: It must have the taste and appearance of wine.

15. Rashbam Pesachim 108b

ומראה - שיהא אדום
Appearance – that it is red.

16. Shulchan Aruch Orach Chaim 472:11

מצוה לחזור אחר יין אדום (אם אין הלבן משובח ממנו) [טור]
It's a mitzvah to seek red wine (if the white wine is not better) [Tur]

17. Turei Zahav Orach Chaim 472:9

יש עוד רמז לאדום זכר לדם שהי' פרעה שוחט בני ישראל והאידינא נמנעו מליקח יין אדום מפני עלילות שקרים בעו"ה:
There is a hint to the blood that Pharaoh would spill Israelite blood. But, nowadays we refrain from taking red wine because of the lies of the non-Jews.

תרוסת

18. Pesachim 116a

רַבִּי אֱלֵעָזָר בְּרַבִּי צְדוֹק אוֹמֵר מִצְוָה וְכוּ': מֵאֵי מִצְוָה רַבִּי לֹוֹי אוֹמֵר זָכַר לְתַפּוּחַ וּרְבִי יוֹחָנָן אוֹמֵר זָכַר לְטִיט אָמַר אַבְיִי הַלֵּכְךָ צָרִיךְ לְקַהוּיָהּ וְצָרִיךְ לְסַמוּכְיָהּ לְקַהוּיָהּ זָכַר לְתַפּוּחַ וְצָרִיךְ לְסַמוּכְיָהּ זָכַר לְטִיט
The mishna states: **Rabbi Elazar, son of Rabbi Tzadok, says** that eating *haroset* is a mitzva. The Gemara asks: **What** is the nature of this mitzva? The Gemara answers: **Rabbi Levi says:** It is in remembrance of the apple, as apple is one of the ingredients in *haroset*. The verse states: “Who is this who comes up from the wilderness, reclining upon her beloved? Under the apple tree I awakened you” ([Song of Songs 8:5](#)), which is an allusion to the Jewish people leaving Egypt. **And Rabbi Yohanan says:** The *haroset* is in remembrance of the mortar used by the Jews for their

slave labor in Egypt. **Abaye said: Therefore,** to fulfill both opinions, one **must** prepare it **tart and one must** prepare it **thick**. One must prepare it **tart in remembrance of the apple, and one must** prepare it **thick in remembrance of the mortar**.

19.Rashi Pesachim 116a

זכר לתפוח - שהיו יולדות בניהן שם בלא עצב שלא יכירו בהן מצריים דכתיב תחת התפוח עוררתיד (שיר השירים ח:ה)
In remembrance of the apples- That the Israelite women were having children there, without sadness, so that the Egyptians would not know.

20.Rabbi Shimshon Raphael Hirsch Genesis 45:11

The crucible of exile, through the suffering of oppression, refined and purified all segments of our people, developing in them a sense of equality and brotherhood.